

Kommunstyrelsen

Verksamhetsområden för dagvatten gata och dagvatten fastighet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Kommunfullmäktige beslutar om nya verksamhetsområden för *dagvatten gata* enligt Bilaga 1, 2 och 3 i ärendet (som utgörs av karta respektive fastighetsförteckning)
2. Kommunfullmäktige beslutar om nya verksamhetsområden för *dagvatten fastighet* enligt Bilaga 1, 2 och 4 (som utgörs av karta respektive fastighetsförteckning)

Sammanfattning

År 2013 beslutade kommunfullmäktige om att inrätta 19 verksamhetsområden för hantering av dagvatten. Ett verksamhetsområde omfattar fastigheter i ett område och området måste fastställas av kommunfullmäktige för att avgift ska kunna tas ut. Efter ett omfattande utredningsarbete finns nu förslag från styrelsen i Nacka vatten och avfall AB (NVOA) om att inrätta verksamhetsområde för dagvatten i merparten av kommunen.

Verksamhetsområdena kommer att vara uppdelade i områden dels hantering av dagvatten från gator, dels dagvatten från fastigheter som har en dagvattenledning kopplad till fastigheten. Med det tidigare beslutet från 2013 och det som föreslås tas nu kommer merparten av alla fastighetsägare som bor vid en väg där kommunen är huvudman att betala avgift för dagvatten gata. De fastighetsägare som har behov av avledning av dagvatten från den egna fastigheten betalar avgift för den tjänsten. I samband med utredning av de nya verksamhetsområdena för dagvatten har det framkommit att flera fastighetsägare felaktigt har betalat avgift för dagvatten fastighet utan att ha behov av avledning av dagvatten från fastigheten. Nacka vatten och avfall kommer under 2023 att återbetala felaktigt betalda avgifter inklusive ränta (dock längst 10 år tillbaka).

Bakgrund

Dagvatten består förenklat av regnvatten som flyter i bebyggda områden. För att inte orsaka översvämning och skador behöver dagvatten omhändertas. Enligt lagen om allmänna vattentjänster har kommunen skyldighet att ordna en allmän anläggning för omhändertagande av dagvatten om det behöver ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Föreligger en sådan skyldighet ska kommunen genom kommunfullmäktige besluta om verksamhetsområde för dagvatten.

Verksamhetsområde för dagvatten kan bestå av två delar, dagvatten gata och dagvatten fastighet. Dagvatten gata avser omhändertagande av dagvatten från vägar, gator och andra allmänna platser. Dagvatten fastighet avser dagvatten från enskilda fastigheter.

Om behov av en allmän anläggning för omhändertagande av dagvatten finns i ett område, så bedöms alla fastigheter ha nytta av omhändertagande av dagvatten gata eftersom det anses gynna alla i området. Däremot är det inte säkert att alla fastigheter har behov av omhändertagande av dagvatten fastighet, dagvatten på den egna fastigheten.

Utgångspunkten är att varje enskild fastighet ska ta hand om dagvattnet inom den egna fastigheten. Är detta inte möjligt finns behov av att ha tillgång till omhändertagande av dagvatten fastighet till den allmänna anläggningen.

Kommunfullmäktige beslutade om verksamhetsområde för 19 områden år 2013. Beslutet föregicks av ett utredningsarbete för att identifiera behovet av verksamhetsområden. En del områden kvarstod att utreda varför dessa inte omfattades av beslutet 2013.

Dagvattentjänster var vid den tidpunkten ett relativt nytt begrepp och liksom hos många andra kommuner i landet gjordes ingen uppdelning av verksamhetsområden dagvatten gata respektive dagvatten fastighet. Numera är det praxis att i nya utbyggnadsområden bedöma behovet av respektive tjänst och besluta om verksamhetsområdets geografiska utsträckning därefter.

Förslag om nya verksamhetsområden för dagvatten

En grundlig översyn har gjorts av dagvattentjänsterna. Från styrelsen i Nacka vatten och avfall föreligger nu ett förslag om att komplettera de befintliga verksamhetsområdena för dagvatten med nya verksamhetsområden. Förslaget innebär att det inrättas nya verksamhetsområden för dagvatten gata samt nya verksamhetsområden för dagvatten fastighet. Framtida beslut om verksamhetsområden för dagvatten ska vara uppdelade i gata respektive fastighet. Det åligger ansvar för fastighetsägare som tillhör verksamhetsområde att betala för de tjänster man omfattas av.

Med det förslag som nu föreligger kommer merparten av de fastighetsägare som har kommunala vägar i sitt område att vara del i verksamhetsområde för dagvatten gata och betala avgift för denna tjänst. Dagvatten gata berör de allra flesta fastigheterna i kommunen eftersom tjänsten är en övergripande lösning som ger allmän nytta för samfärdsel och framkomlighet i området.

Dagvatten fastighet innebär bortledning av dag- och dränvatten från den enskilda fastigheten. Tjänsten tillhandahålls vanligtvis med en dagvattenledning kopplad till fastigheten, men kan också vara genom samlad avledning från fastigheten utan förbindelsepunkt. Förslaget är att nya verksamhetsområden för dagvatten fastighet inrättas i områden med fastigheter som inte kan ta hand om dagvattnet inom den egna fastigheten utan har behov av avledning till en allmän anläggning. I vissa områden finns redan utbyggda dagvattenledningar till fastigheter eller så finns möjlighet att upprätta servis vid behov. De fastighetsägare som omfattas av verksamhetsområde för dagvatten fastighet ska betala avgift för den tjänsten, men kan det visas att dagvattnet ändå kan tas om hand inom den egna fastigheten behöver avgiften inte betalas.

Befintliga verksamhetsområden omfattar både dagvatten gata och fastighet, med vissa undantag där det är uppdelat i ett verksamhetsområde för dagvatten gata och ett för fastighet. Alla fastighetsägare i dessa områden betalar avgift för dagvatten gata. De fastighetsägare som inte kan ta hand om dagvatten inom den egna fastigheten utan har behov av avledning till den allmänna anläggningen betalar avgift för den tjänsten, dagvatten fastighet.

Vilka områden som omfattas framgår av bilagorna.

Bilaga 1: *Översiktskarta nya verksamhetsområden för dagvatten gata respektive dagvatten fastighet*

Bilaga 2: *Detaljerade kartor över verksamhetsområden för dagvatten gata respektive dagvatten fastighet*

Bilaga 3: *Fastighetsförteckning nya verksamhetsområden dagvatten gata*

Bilaga 4: *Fastighetsförteckning nya verksamhetsområden dagvatten gata och dagvatten fastighet*

Likställighetsprincipen kopplad till verksamhetsområden

Med de verksamhetsområden som inrättades 2013 och med den komplettering som sker genom detta förslag har kommun verksamhetsområden för dagvatten gata respektive fastighet i större delen av kommunen. Undantagna är exempelvis förnyelseområden såsom sydöstra Boo och områden där kommunen inte är väghållare såsom Kummelnäs och Vikingshill. Som tidigare nämnts så betalar alla fastighetsägare i verksamhetsområden för dagvatten gata avgift för denna tjänst, och de fastighetsägare som har behov av avledning från den egna fastigheten till den allmänna anläggningen betalar avgift för denna tjänst, dagvatten fastighet. Varefter nya verksamhetsområden tillkommer så kommer fastighetsägare att få betala avgift. Stadsledningskontoret menar att kommunen därmed behandlar fastighetsägare likvärdigt vad gäller frågan om att ta ut avgifter för dagvatten. Detta har ifrågasatts av vissa fastighetsägare från tid till annan. Det faktum att flera fastighetsägare inte har behövt betala avgift för dagvatten gata trots att de bor i ett område med kommunala vägar beror på att det måste finnas beslut om verksamhetsområden för att ta ut avgift. Verksamhetsområden är inte något man inrättar ad hoc utan lagen ställer krav på att behovet ska utredas. Detta har tagit tid men med detta förslag har kommunen verksamhetsområden för dagvatten i större delen av kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

De nya områden som blir verksamhetsområdena för dagvatten gata omfattar cirka 5 000 fastigheter. Enligt 2023 års VA-taxa kommer fastighetsägarna att få betala en årlig avgift om 756 kronor per år från och med det fullmäktiges beslut vinner laga kraft. Till detta kommer cirka 1 100 fastigheter som kommer att ingå i verksamhetsområde för dagvatten fastighet. Den årliga avgiften för denna tjänst är också 756 kronor per år enligt 2023 års VA-taxa.

I efterhand har det visat sig att vattentjänsten dagvatten fastighet saknas på flera håll i verksamhetsområden som beslutades 2013 och att det inte heller finns behov av den tjänsten, vilket medfört felaktigt uttag av bruksavgifter för dagvatten fastighet från ett flertal fastighetsägare. Återbetalning kommer under hösten 2023 att ske retroaktivt, inklusive ränta, för tid från och med beslut om verksamhetsområdets bildande och betalningens erläggande (dock längst 10 år bakåt). Återbetalningen av de felaktigt uttagna avgifterna för dagvatten motsvarar 10 - 12 miljoner kronor och belastar NVOA's resultat 2023.

För kommunens ekonomi har förslaget inga konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget har inga direkta konsekvenser för barn.

Bilagor

Bilaga 1: *Översiktskarta nya verksamhetsområden för dagvatten gata och dagvatten fastighet*

Bilaga 2: *Kartor nya verksamhetsområden för dagvatten gata och dagvatten fastighet*

Bilaga 3: *Fastighetsförteckning nya verksamhetsområden dagvatten gata*

Bilaga 4: *Fastighetsförteckning nya verksamhetsområden dagvatten gata och dagvatten fastighet*

Bilaga 5: *Förslag från styrelsen i Nacka Vatten och Avfall*

Mats Bohman
Direktör
Stadsledningkontoret

Sylvia Ryel
Kommunjurist
Juridik- och kanslistaben